

Mi lesz veled magyar föld?

A mezőgazdaság és a földhasználat jelene és jövője hazánkban és a világon

A termőföld több mint ...

Németh Tamás

Magyar Tudományos Akadémia

2009. december 4.

Budapest

Mi lesz veled magyar föld?

A mezőgazdaság és a földhasználat jelene és jövője hazánkban és a világon

... természeti
erőforrás

Németh Tamás

Magyar Tudományos Akadémia

2009. december 4.

Budapest

Mi lesz veled magyar föld?

A mezőgazdaság és a földhasználat jelene és jövője hazánkban és a világon

... vagyoni
érték

Németh Tamás

Magyar Tudományos Akadémia

2009. december 4.

Budapest

Mi lesz veled magyar föld?

A mezőgazdaság és a földhasználat jelene és jövője hazánkban és a világon

... gondolnánk

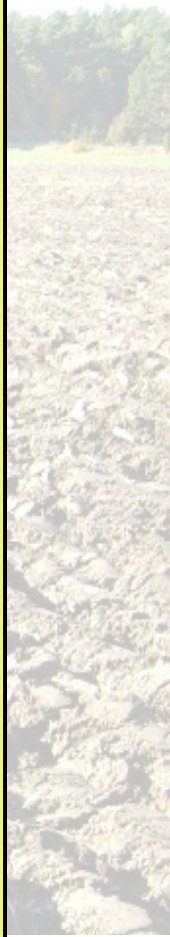
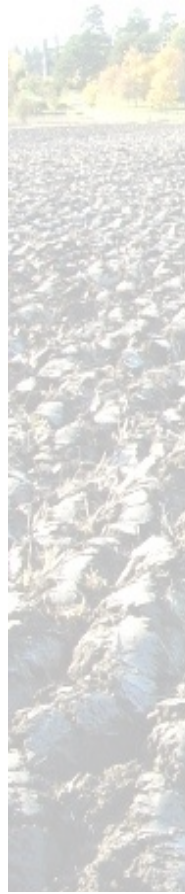
Németh Tamás

Magyar Tudományos Akadémia

2009. december 4.

Budapest

Németh Tamás — A termőföld több mint ...

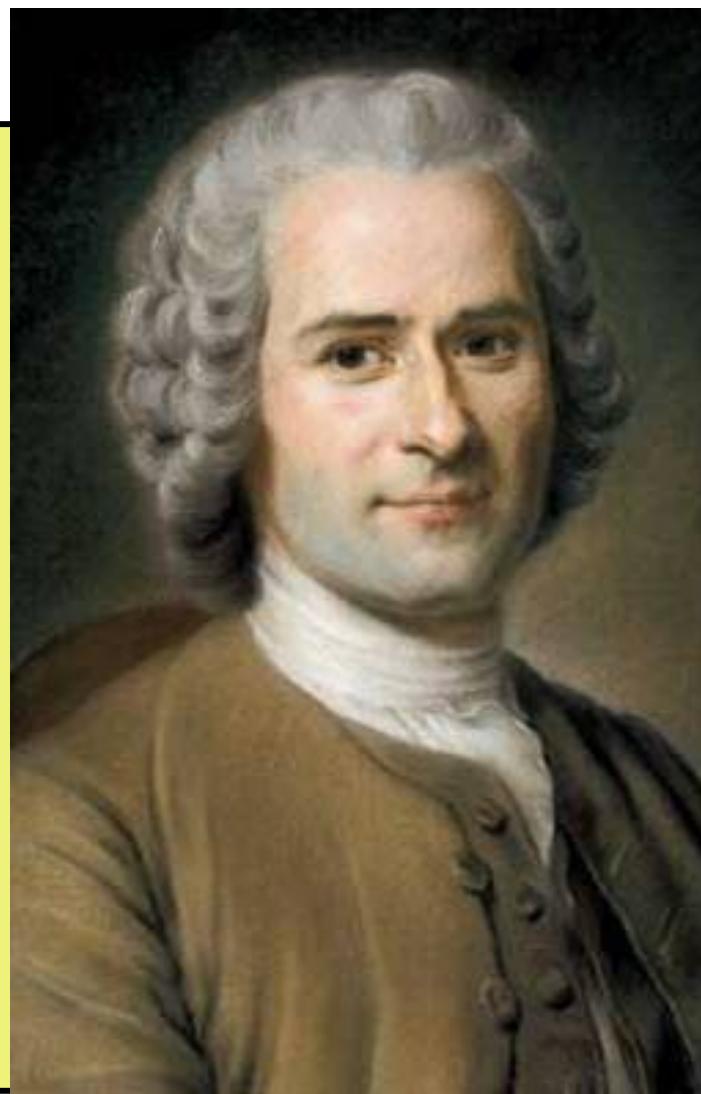

Értekezés
KÁLTI MÁRK a
XIV. században élt krónikaíró

érvári és veszprémi kanonok
70-ben elkészült latin nyelvű
magyar krónikájában, ami a
monok történetét dolgozta fel a
foglalás befejezéséig, azt írja:

„Akié a föld, a víz, a fű
– azé minden!”

Jean-Jacques ROUSSEAU (1712 – 1778)

filozófus, író és zeneszerző

tekezés az emberek közötti
egyenlőtlenség eredetéről
és alapjairól:

első ember, aki bekerített egy
rabot és azt találta mondani,
hogy: ez az enyém... ”

Leonardo da Vinci (1452 – 1519)

Olasz polihisztor, tudós, matematikus,
gépész, feltaláló, anatómus, festő,
szobrász, építész, botanikus,
zenész és író

*“Többet tudunk az égitestek
mozgásáról, mint a talajról, mely a
lábunk alatt van.”*

*“Azt mondhatjuk, hogy a Földön a
szellem a növekedés; a talaj a hús.”*

A hozamok alakulása Európában a XIII-XIX. század között

terület	időszak	átlaghozam (az elvetett maghoz képest)
Anglia	1200-1249	3,7
Franciaország	1200 előtt	3,0
Anglia	1250-1499	4,7
Franciaország	1300-1499	4,5
Németország, Dél-Skandinávia	1500-1699	4,2
Kelet-Közép- és Kelet-Európa	1550-1820	4,1

Slicher van Bath (1963)
nyomán

Gabonahozamok alakulása

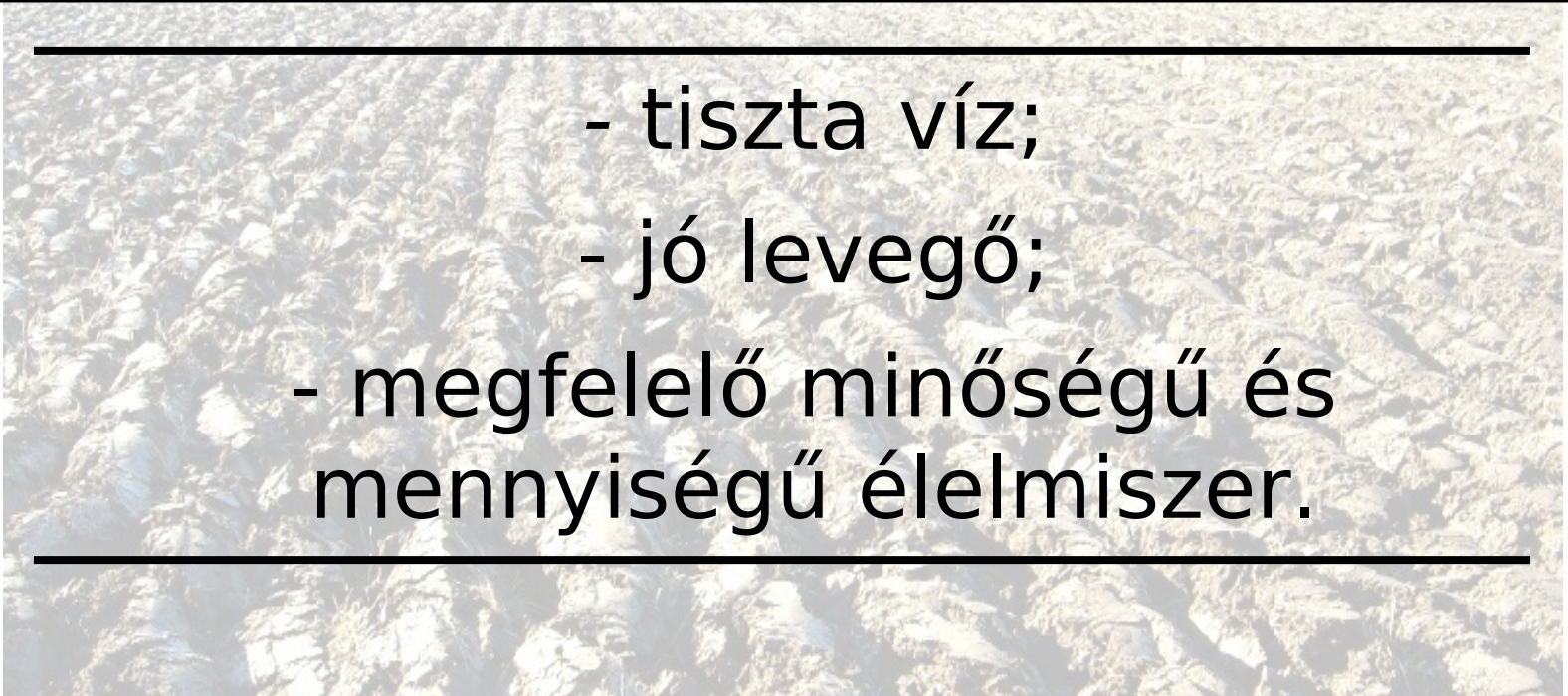
Parlagos gazdálkodás	- 0,1-0,2 t/ha
Ugaros gazdálkodás	- 0,4-0,6 t/ha
Vetésforgó a századfordulón	- 1,0-1,5 t/ha
Magyarország az 1970-es években	- 3-4 t/ha
Élenjáró üzemek az 1970-es években	- 5-6 t/ha
Élenjáró üzemek az 1990-es években	- 8-10 t/ha

Kádár, 1979

Az életminőség alapvető meghatározói

-
- tiszta víz;
 - jó levegő;
 - megfelelő minőségű és mennyiségű élelmiszer.

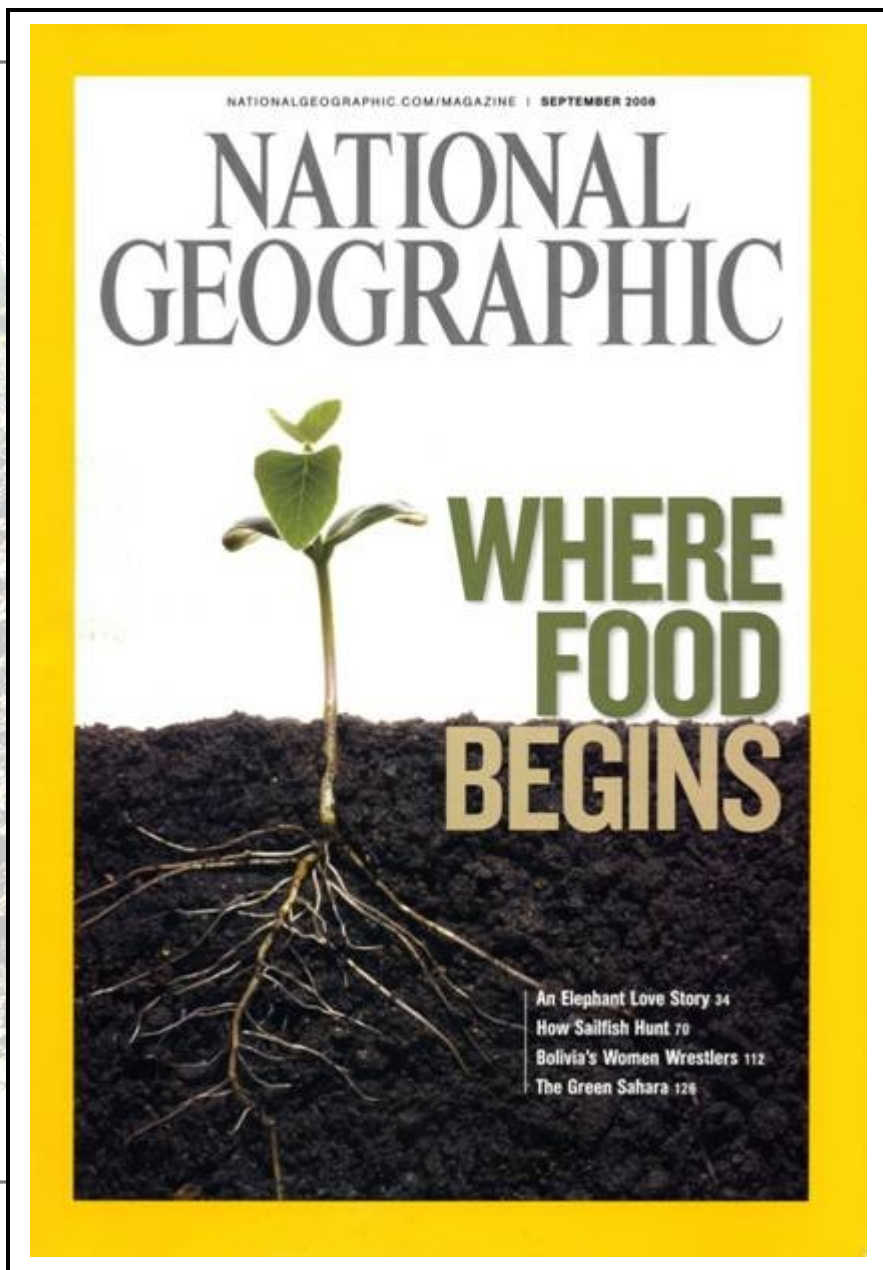
KAP támogatás felmérés 2004. november 22 – december 19. (25 tagállam 25 ezer polgára)

Prioritás:

- 1, Gazdag, stabil és megfelelő jövedelem – 36 %
 - 2, Egészséges és biztonságos élelmiszer – 30 %
 - 3, A környezet védelme – 28 %
-

Németh Tamás — A termőföld több

mint ...

A talaj és talajvíz természeti erőforrások veszélyeztetettsége a potenciális szennyező források és azok túlhasználata miatt

Potenciális talajszennyezési források

Öntözés, műtrágyázás, növényvédőszer használat, geogén szennyezési források, városiasodás, felszíni víztestek, szemét elhelyezés, meddőhányók, gyárak, természetes és mesterséges talajvíz feltöltések, víztározók speciális használata

Szennyezés
kockázata

Talaj és talajvíz, mint természeti erőforrás

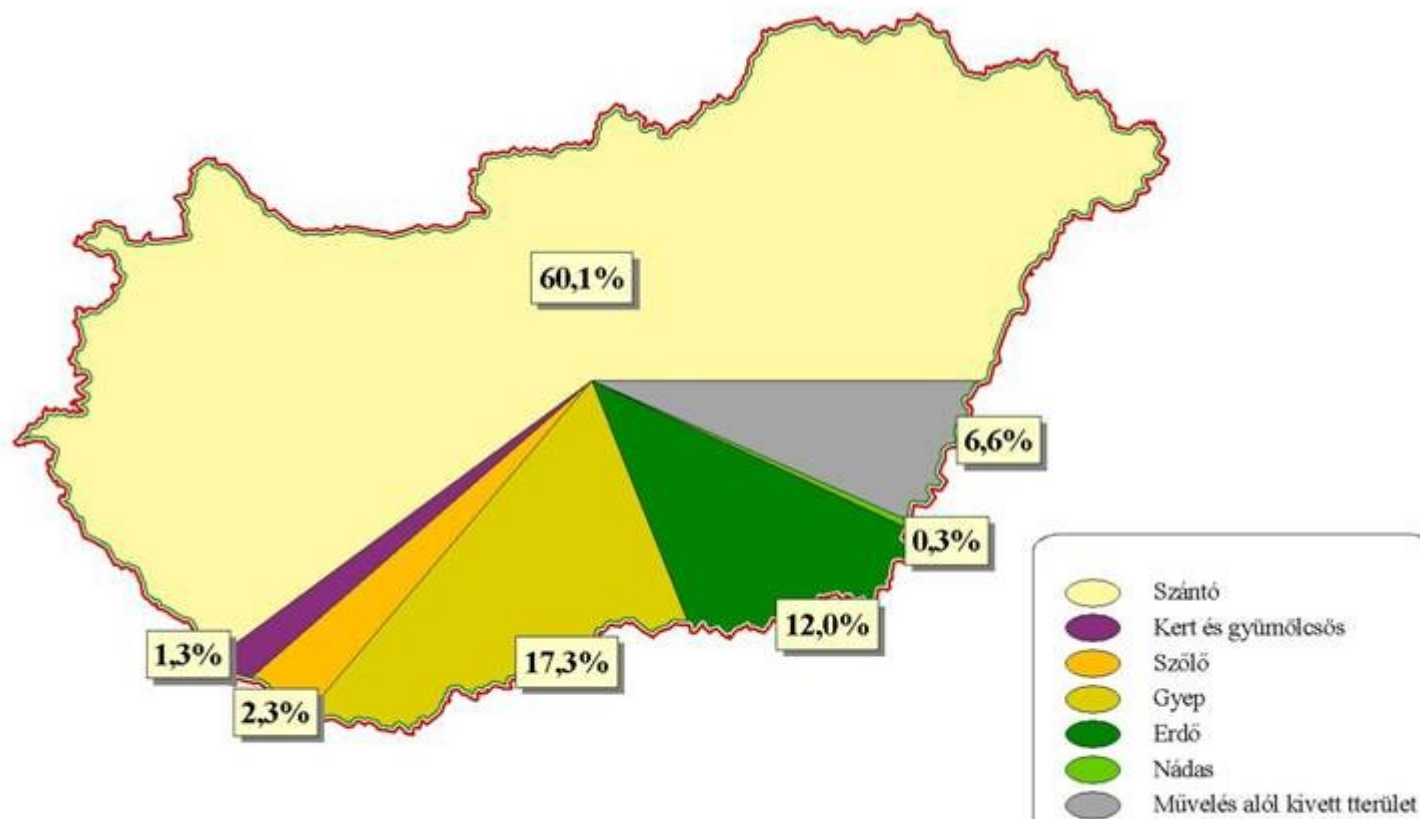
túlhasználat
kockázata

A mezőgazdasági és erdészeti termelés intenzitásának növekedése, talajvíz kivétel ivóvíz, ipari és mezőgazdasági felhasználásra, talajvíztestek felszínre kerülése különböző terepmunkálatok során

Talaj és talajvíz használat

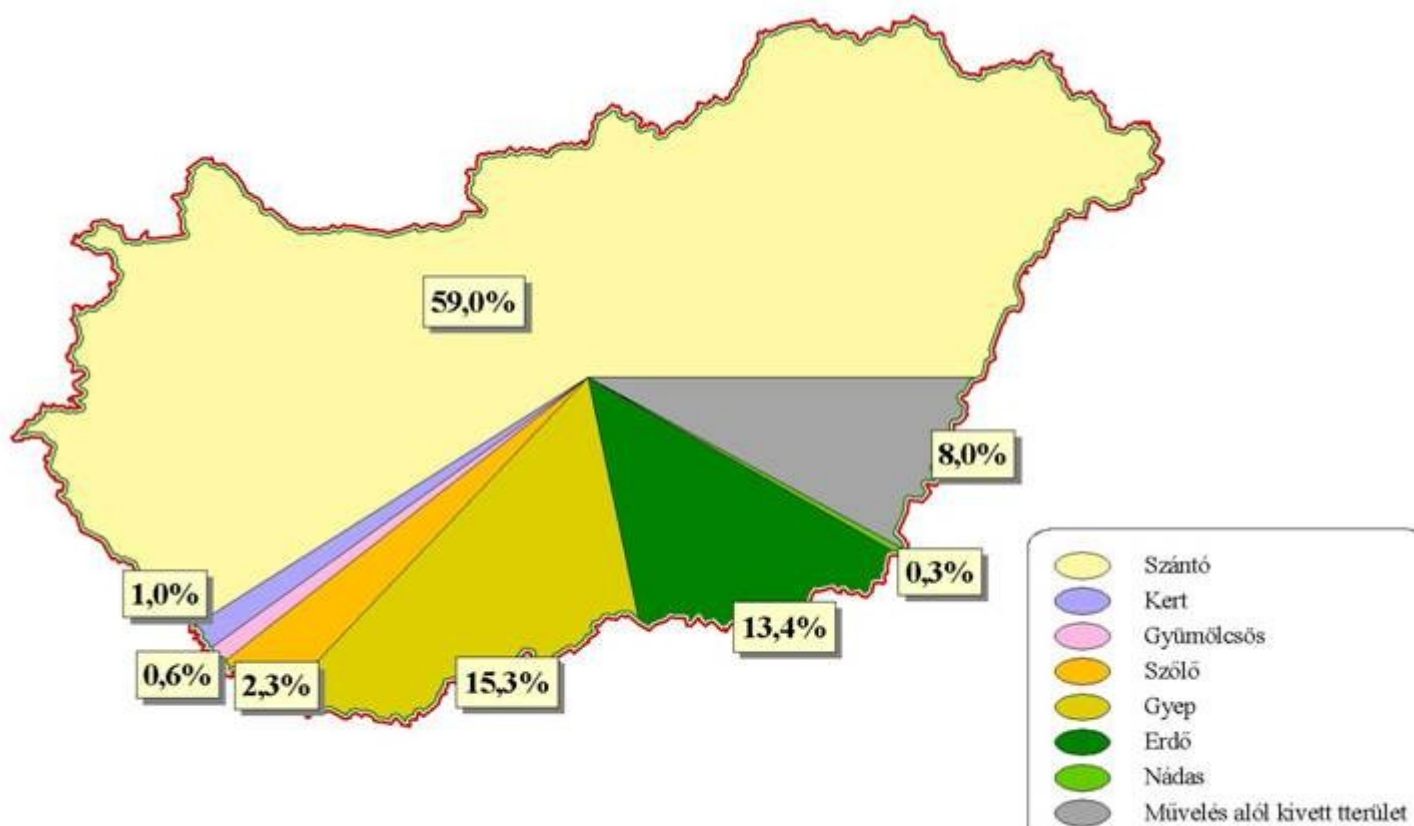

Magyarország földhasználatának alakulása az 1931 és 1950 közötti időszakban (átlagban)

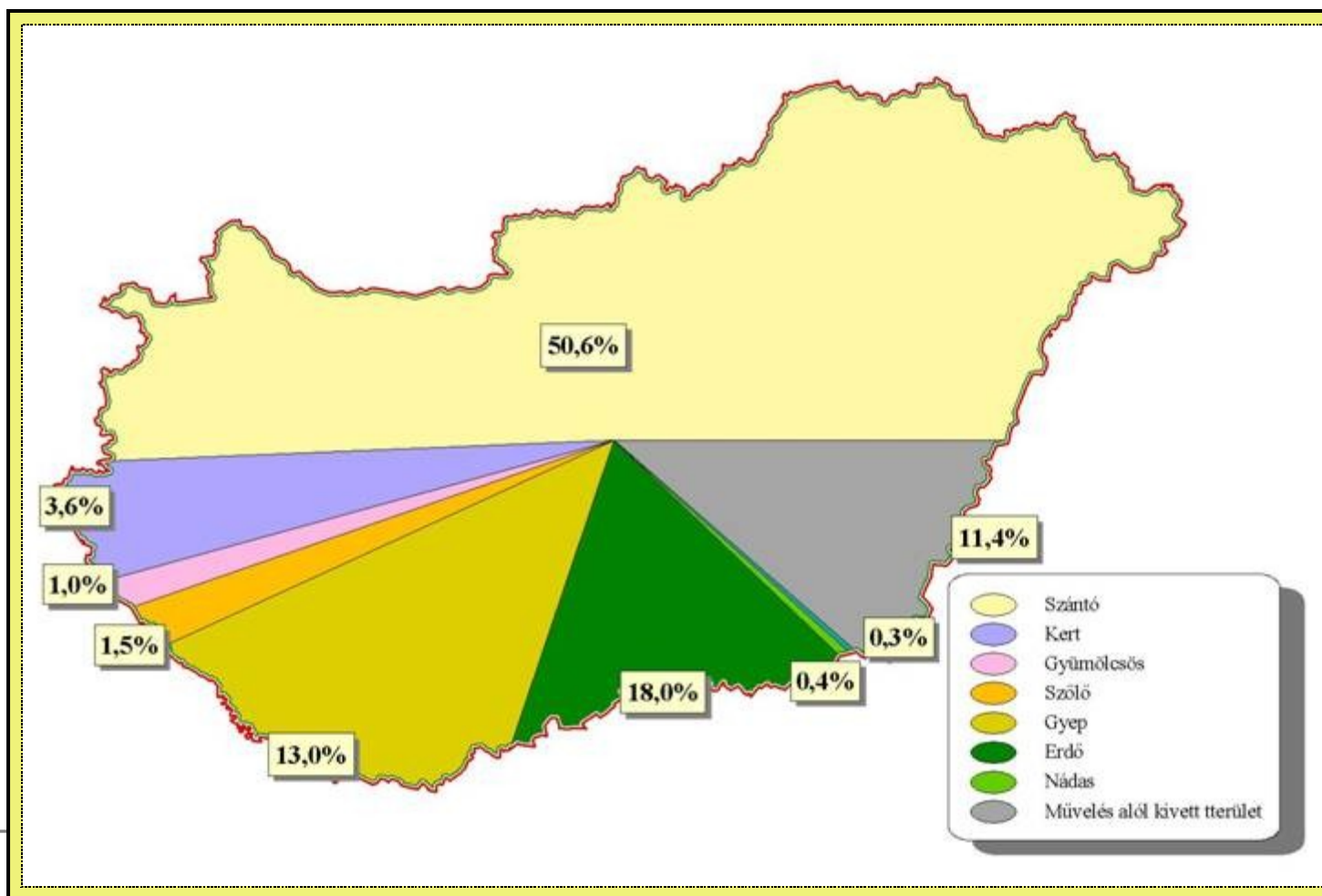

Magyarország földhasználatának alakulása az 1953-as évben

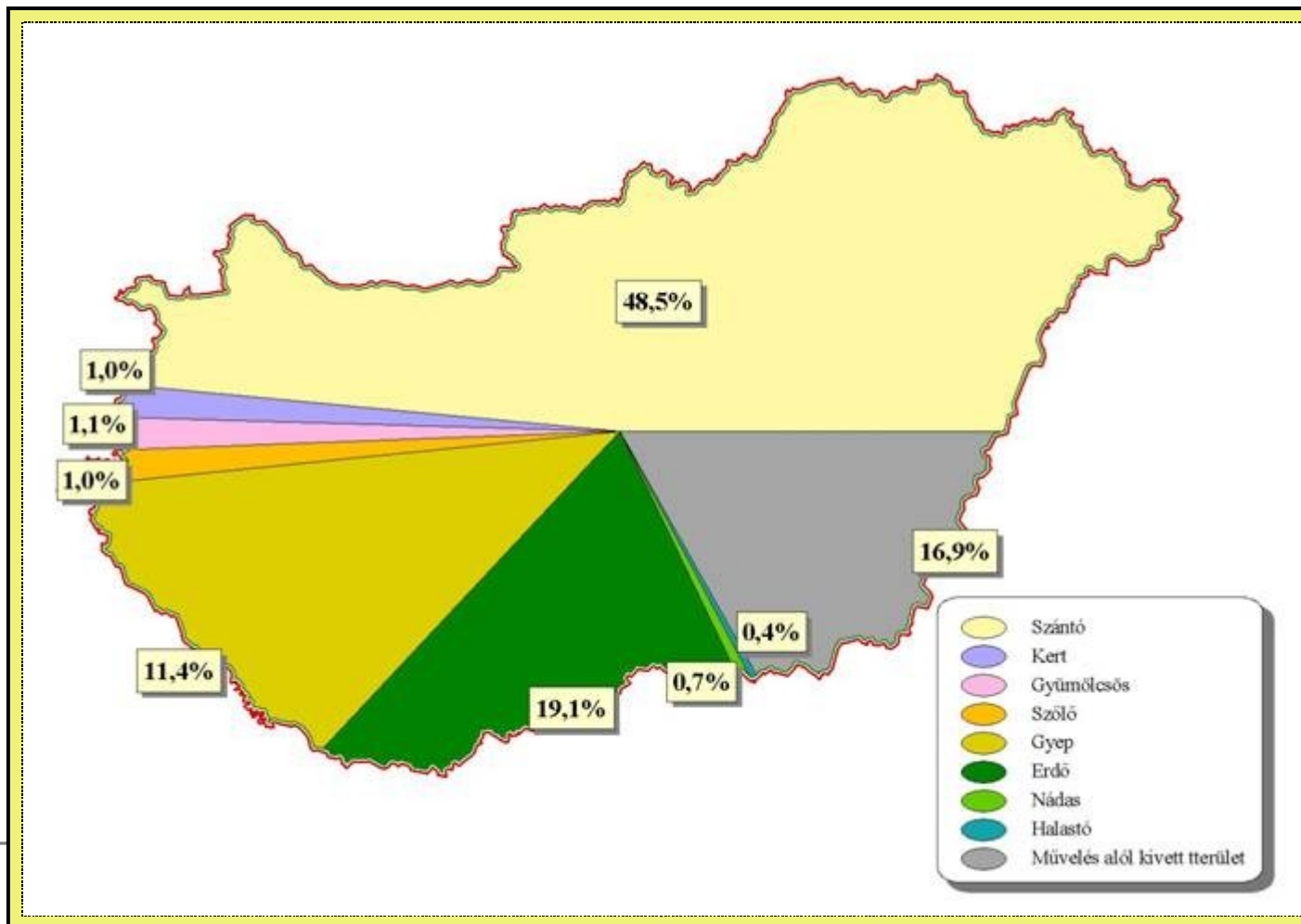

Magyarország földhasználatának alakulása az 1988-as évben

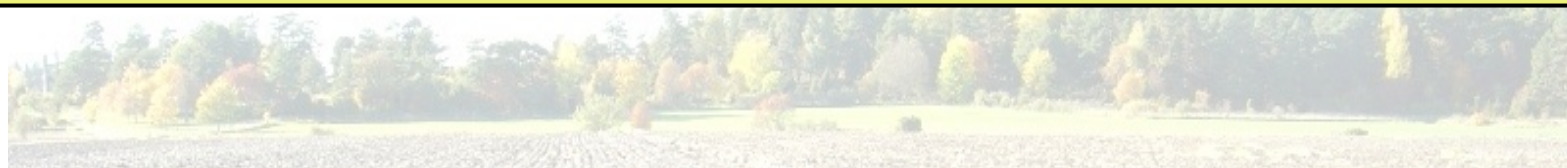

Magyarország földhasználatának alakulása a 2003-as évben

A birtokmegoszlások alakulása Magyarországon 1895 és 1935

Nagyságcsoportok	1895			1935		
	Száma	Gazdaságok területe	Átlag	Száma	Gazdaságok területe	Átlag
	%	%	ha	%	%	ha
> 2,9 ha	53,6	5,9	1	68,7	8,9	9,8
2,9 ha – 5,8 ha	19,2	9	4,1	13,1	8,9	4,1
5,8 ha – 11,5 ha	16,1	14,6	8	10,6	14,1	8,1
11,5 ha – 57,5 ha	10,1	22,8	20,1	6,8	22,8	20,4
57,5 ha – 575,0 ha	0,8	15,4	164	0,7	19,7	159,6
575,0 ha <	0,2	32,3	1816	0,1	25,6	1556,6
Összesen	100	100	8,9	100	100	6,1

A földbirtokok megoszlása Magyarországon a földreform előtt és után

Birtoknagyság (hold)	A birtok			
	Földreform előtt (1946 előtt)		Földreform után (1946 után)	
	Száma	%	Száma	%
0-5	1184783	72,5	1408325	68,1
5-10	204471	12,5	388179	18,8
10-20	144186	8,8	175428	8,5
20-50	73663	4,5	71164	3,4
50-100	15240	0,9	14864	0,7
100-200	5792	0,3	5525	0,3
200-1000	5202	0,3		
1000-3000	768	0,1		
3000-	302	0,1		

A használt földterület eloszlása a használók és a terület nagysága szerint 2000-ben

Használók			
Gazdálkodó szervezet		Egyéni gazdaság	
Terület (ha)	%	Terület (ha)	%
-10	14,6	-0,15	27,1
10-50	25,1	0,15-0,5	33,5
50-100	11	0,5-1	11,2
100-300	20,4	1-5	19,2
300-500	5	5-10	4,6
500-1000	8,2	10-50	4,7
1000-5000	14,5	50-100	0,5
5000-10.000	0,6	100-300	0,2
10.000-	0,6	300-	0

Használt területek összesen: gazdálkodó szervezetek: 3.831.105 ha
Egyéni gazdaságok: 2.967.545 ha

A gazdálkodók és a mezőgazdaságban dolgozók arányának alakulása Magyarországon 1790 és 2002 között

Év	Gazdálkodók és mezőgazdasági dolgozók aránya (%)
----	--

1790	90
1848	80
1900	61,1
1930	54,3
1960	38,4
1980	15,4
1995	8
2002	6

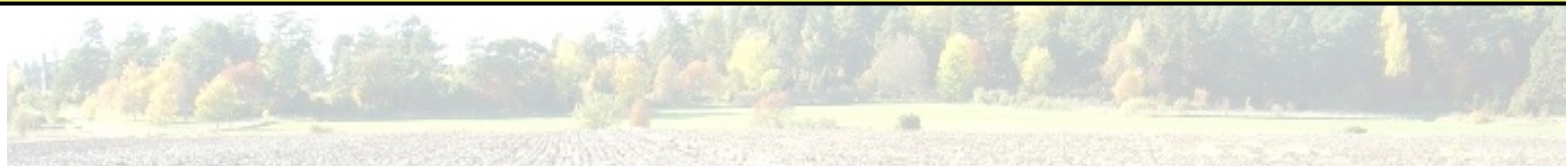

Dr. Somodi István

6	September	22 23
7	September	24 25
8	October	26 27	Mihály
9	November	28 29	Lottán
10	November	30 1	András
11	1878	16 17	Bálint

A gazdálkodó szervezetek és termőterületük megoszlása a termőterület nagysága szerint

Termőterület nagysága (ha)	A gazdaságok megoszlása (%)		A termőterület megoszlása (%)	
	2000	2007	2000	2007
10 és annál kevesebb	14,6	15,64	0,08	0,11
10,1- 50,0	25,15	24,04	1,06	1,19
50,1-100,0	11	12,53	1,19	1,71
100,1-300,0	20,42	21,55	6,07	7,68
300,1-500,0	5,03	7,58	3,01	5,57
500,1-1000,0	8,16	8,04	9,03	10,93
1000-nél több	15,65	10,62	79,56	72,81
ÖSSZESEN	100	100	100	100

Németh Tamás — A termőföld több mint ...

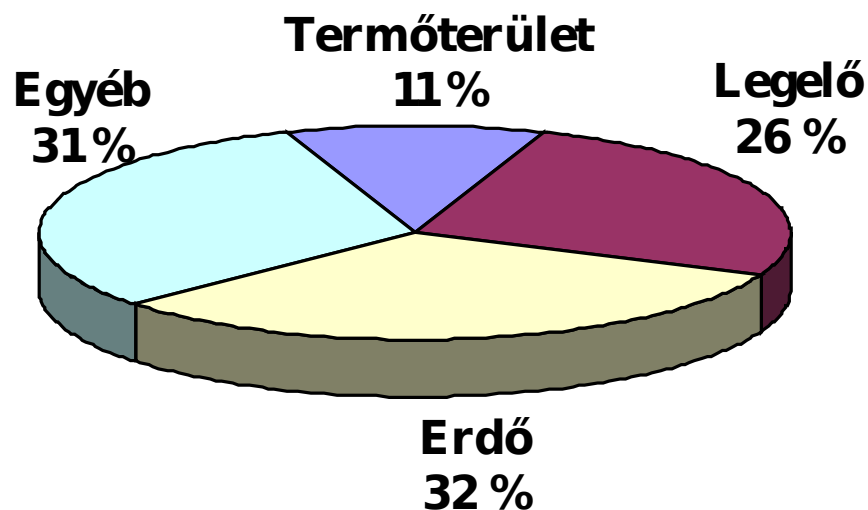

A világ megművelt területeinek változása 1850-1980 között (1850 = 100 %)

Dél-Ázsia	296%
Délkelet-Ázsia	770%
Európa	96%
Észak-Amerika	409%
Kína	179%
Latin-Amerika	777%
Szovjetunió	247%
Trópusi Afrika	388%
Összesen	279%

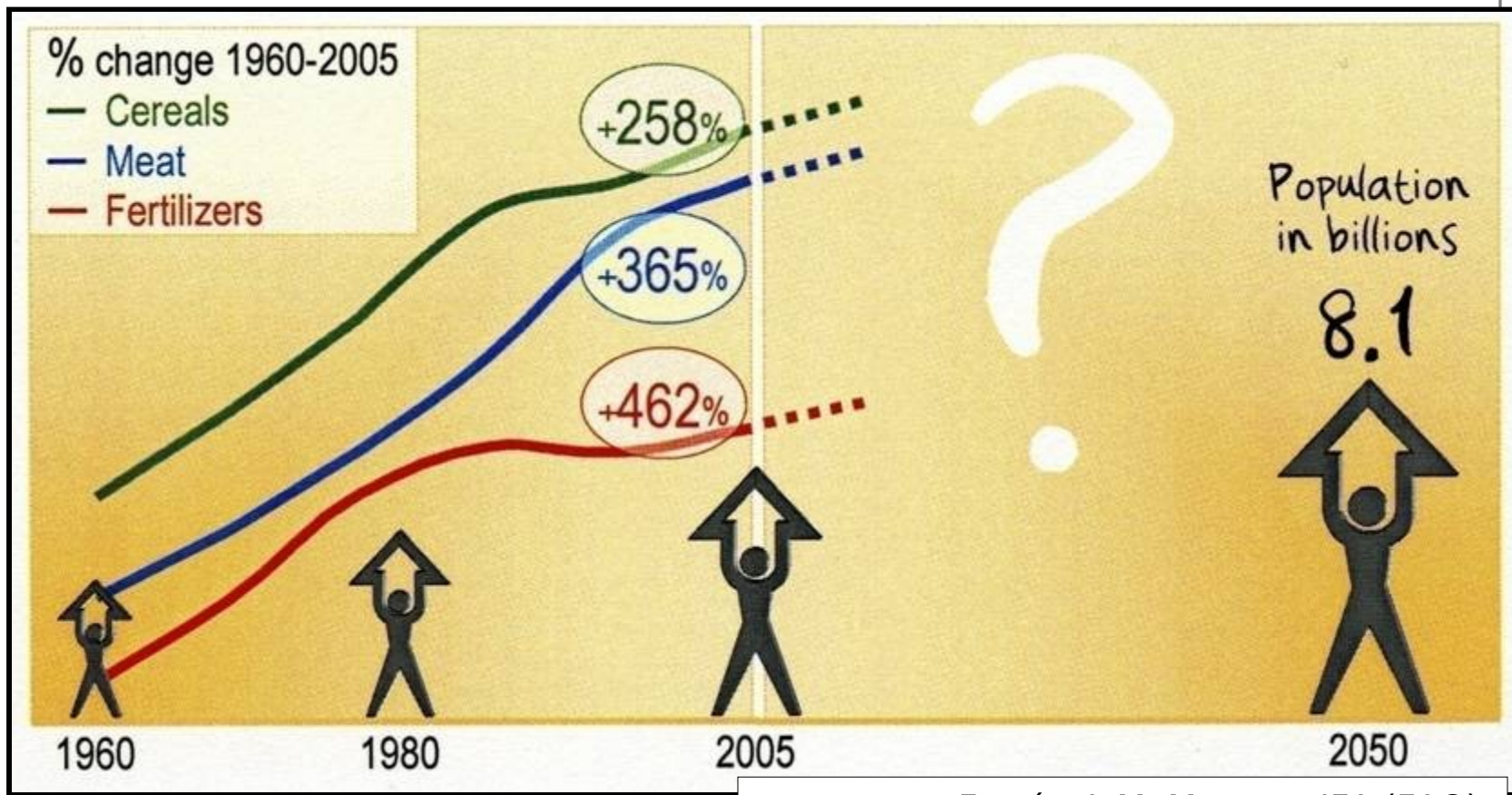

A földterület használatának alakulása világviszonylatban

Az egyre növekvő népesség ellátása

Forrás: L.M. Maene - IFA (FAQ)

Mezőgazdaság

Uniós
költségvetés

- 40 %

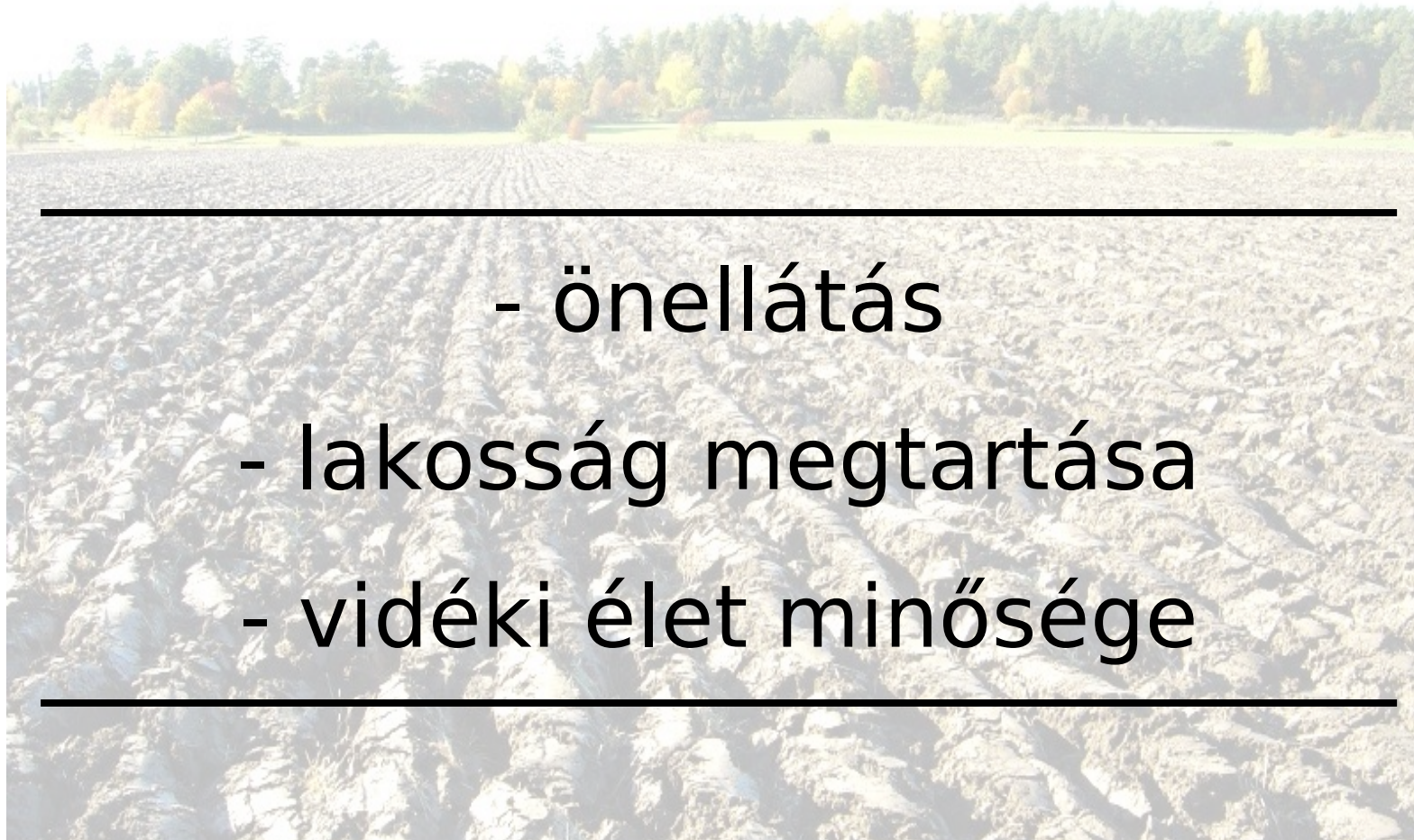
EU tagállamok
költségvetése

-

~~1%~~

Magyarország szerepe

-
- önellátás
 - lakosság megtartása
 - vidéki élet minősége
-

„A tehetség mindent megtanul,
a zseni mindent tud .”

Goethe

„Minden megoldás új
problémát szül.”

Arthur Bloch

„Olyan lesz a jövő, mint amilyen a ma iskolája.”
„Ahogyan ma tanítunk, olyan lesz a holnap.”

Szent-Györgyi
Albert

Luc Ferry időszerű gondolat

„A globalizációval a fejlődés széles körben automatikus és vak folyamattá vált. Az igazat szólva, fogalmunk sincs már arról, hogy a fejlődés vajon fejlődés-e. Hagyjuk, hogy mesékkel csapjanak be minket – olyanokkal, mint a demokrácia ígérete. Ám ma a pénzpiacok olyan logikája, mint például a delokalizáció (az üzemek áttelepítése egyik országból a másikba) a demokráciától való tényleges megfosztást eredményezi.”

2002 -2004 francia oktatásügyi miniszter

„Mint egyszerű magyar parasztembernek, számomra a legfontosabb tárgy mindig is a magyar anyaföld lesz. Ennél fontosabb mutatója az életminőségünknek nincs és nem is lesz. Vannak még vizeink, vannak még értékeink, de a magyar földnél nagyobb érték nincs. Engem, mint embert is ez táplál, a földdel való élő és közvetlen kapcsolat. Ezt a kapcsolatot és magát a magyar földet is minden magyar embernek

Bock József, borász

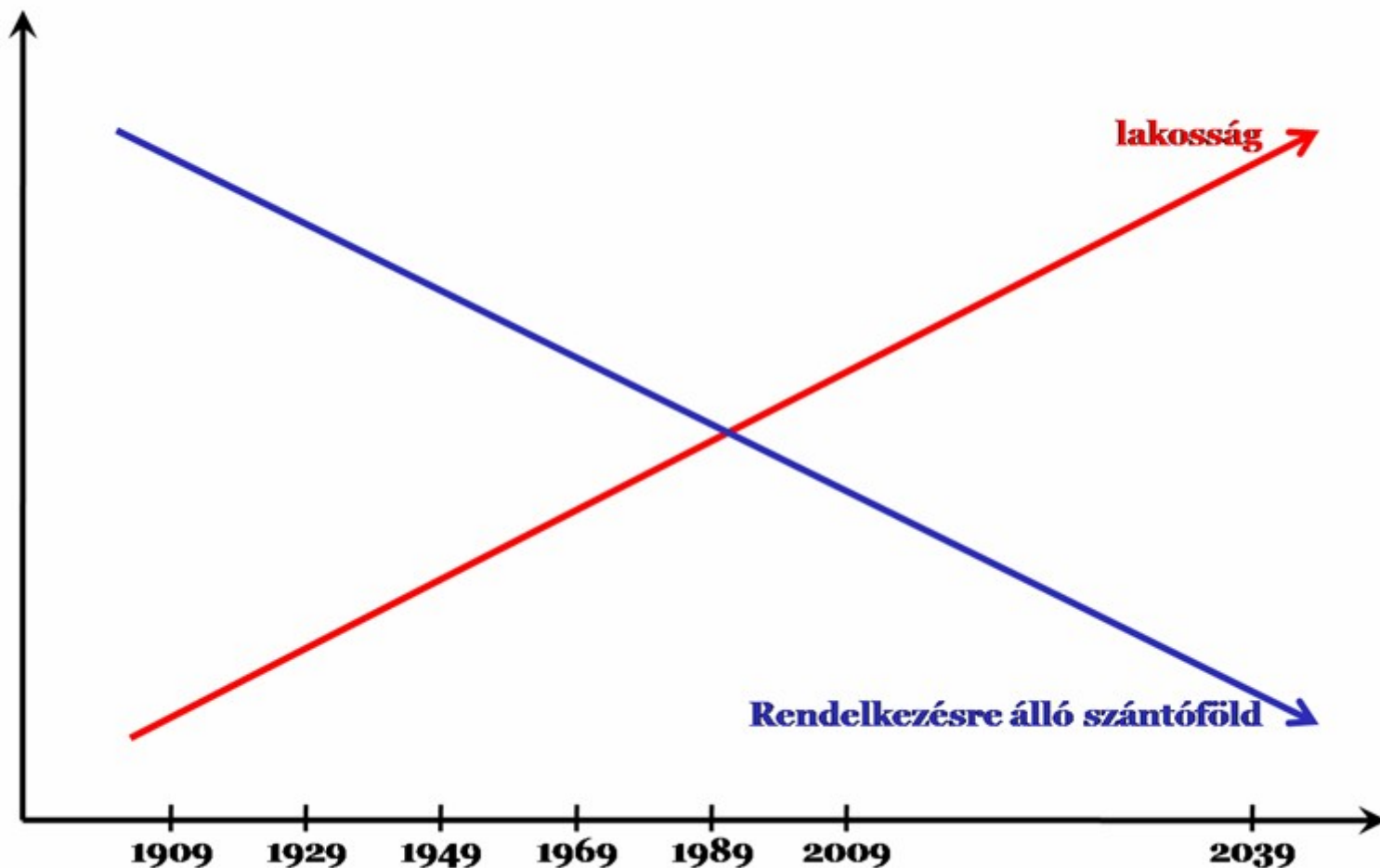
„Az ország boldogulása a szürke
állomány és a barna állomány
óvásán, gondozásán és
érvényes

Stefanovits Pál nyomán

A lakosság és a rendelkezésre álló földterület alakulása

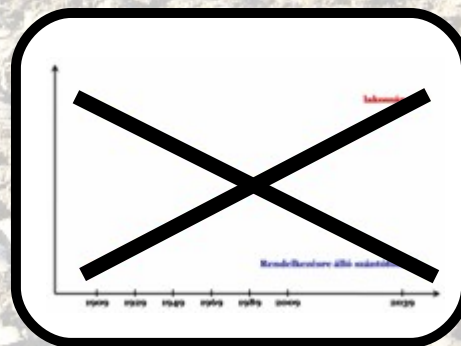

Fenntartható-e ezek után a fejlődés?

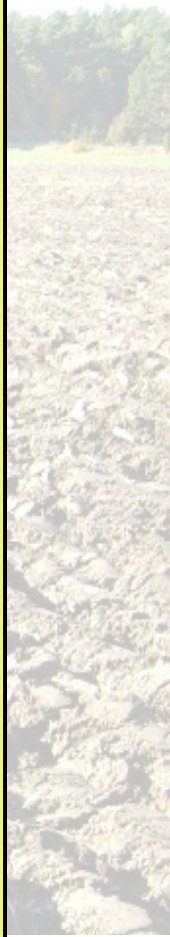
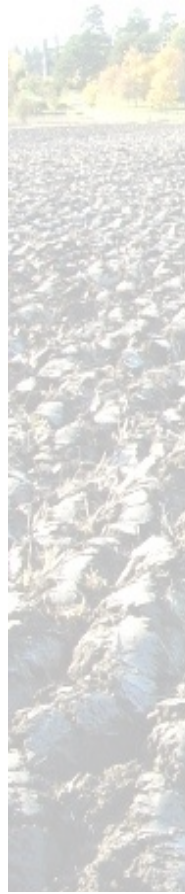

IGEN

NEM

Németh Tamás — A termőföld több mint ...

Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!